

IZVOD IZ STUDIJE ZAŠTITE ZAŠTIĆENOG STANIŠTA „STANIŠTE POLJSKOG KUKUREKA”

U skladu sa članom 42. stav 9. Zakona o zaštiti prirode („Službeni glasnik RS”, br. 36/09, 88/10, 91/10-ispravka, 14/16, 95/18-dr. zakon i 71/21), Ministarstvo zaštite životne sredine objavljuje izvod iz studije zaštite na osnovu koga će zainteresovana javnost moći da identifikuje u prostoru definisane granice i režime zaštite zaštićenog područja III (treće) kategorije, Zaštićeno stanište „Stanište poljskog kukureka”.

Na teritoriji oštine Doljevac, u naselju Malošište, na ruderalnom staništu pored železničke pruge Niš-Leskovac, nalazi se jedino stanište u Srbiji strogo zaštićene biljne vrste – poljski kukurek (*Hypocoum pseudograndiflorum*).

Prema podacima preuzetim iz „Crvene knjige flore Srbije” (Stevanović, V. (ed.) 1999), *Hypocoum pseudograndiflorum* (poljski kukurek) je jedna od najugroženijih vrsta u flori Srbije, s obzirom da je opstala na samo jednom lokalitetu.

Prema kriterijumima IUCN-a, veliki broj divljih vrsta označene su kao krajnje ili kritično ugroženi taksoni, što ukazuje da veliki broj vrsta spada u grupu čiji je opstanak u velikoj meri ugrožen i upitan. Jednoj petini (22%) biljnih vrsta planete u bliskoj budućnosti preči iščezavanje (Brummitt et al. 2015), što će imati negativan uticaj na sveukupnu biološku raznovrsnost. U cilju zaštite kritično i krajnje ugroženih taksona neophodna je hitna primena svih mogućih mera konzervacije, a kao jedna od osnovnih mera podrazumeva se zaštita prirodnih staništa.

Pravilnikom o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva („Službeni glasnik RS”, br. 5/10, 47/11, 32/16 i 98/16) obuhvaćeno je 2633 divljih vrsta. Radi očuvanja biološke raznovrsnosti i prirodnog genofonda, odnosno vrsta koje imaju poseban značaj za Republiku Srbiju sa ekološkog, ekosistemskog, biogeografskog, naučnog, zdravstvenog, ekonomskog i drugog aspekta, Pravilnikom su utvrđene i mere zaštite strogo zaštićenih i zaštićenih vrsta i njihovih staništa. Strogo zaštićene i zaštićene divlje vrste, koje se zajednički nazivaju zaštićene vrste, određuju se na osnovu nacionalnih i međunarodnih crvenih lista ili crvenih knjiga, potvrđenih međunarodnih ugovora, stručnih nalaza i/ili naučnih saznanja.

Hypocoum pseudograndiflorum (poljski kukurek) je zastupljen u okviru 10-12 mikropopulacija čija se brojnost kreće od 5 do 265 jediniki. Usled negativnog delovanja antropogenog faktora i narušavanja staništa, vrsti preči nestanak u bliskoj budućnosti. Kao najefikasnija mera zaštite ove vrste jeste zaštita njenog staništa.

Pravni osnov za donošenje akta o stavljanju pod zaštitu sadržan je u članu 42. stav 3. Zakona o zaštiti prirode („Službeni glasnik RS”, br. 36/09, 88/10, 91/10-ispravka, 14/16, 95/18-drugi zakon i 71/21), prema kome se prirodno dobro stavlja pod zaštitu aktom nadležnog organa na osnovu predloga organizacije za zaštitu prirode. Studija zaštite Zaštićenog staništa „Stanište poljskog kukureka” predstavlja osnov za donošenje akta o zaštiti staništa retke, ugrožene i strogo zaštićene vrste – *Hypocoum pseudograndiflorum* (poljski kukurek).

Stanište poljskog kukureka nalazi se u Nišavskom upravnom okrugu, opština Doljevac, KO Malošište. Stanište je od Doljevca udaljeno oko 5 km, od Niša oko 12 km i od Beograda oko 250 km.

GRANICE ZAŠTITE

Granica zaštićenog područja „Stanište poljskog kukureka” počinje u Opštini Doljevac, KO Malošište u najsevernijoj tački na međi katastarskih parcela br. 6928 i 6888/1 sa koordinatama $Y=568771,46$ i $X=4786856,30$, odakle u pravcu istoka seče kat. parc. br. 6888/1, 6890 i 6925 do tačke sa koordinatama $Y=568807,87$ i $X=4786842,02$ iz koje skreće ka jugu i seče kat. parc. broj 6925 do tačke sa koordinatama $Y=568.751,99$ i $X=4786716,60$, a zatim skreće na zapad u pravcu tačke na međi kat. parc. br. 6925 i 6890 sa koordinatama $Y=568744,21$ i $X=4786720,89$. Od te tačke granica u pravcu juga prati istočnu granicu kat. parc. broj 6890 do tromeđe kat. parc. br. 6890, 6891/1 i 6888/1 iz koje seče kat. parc. broj 6888/1 u pravcu tromeđe kat. parc. br. 6888/1, 4983 i 5024, odakle u pravcu severa prati zapadne granice kat. parc. br. 6888/1, 4711/2, 4712/2, 4713/2 i 4714/2 do tromeđe kat. parc. br. 4714/4, 4714/2 i 6888/1 iz koje seče kat. parc. broj 6888/1 u pravcu tačke na međi kat. parc. br. 6888/1 i 6890 sa koordinatama $Y=568535,03$ i $X=4786287,72$. Od te tačke granica u pravcu severa prati zapadnu granicu kat. parc. broj 6890 do tačke sa koordinatama $Y=568704,27$ i $X=4786650,60$ iz koje seče kat. parc. broj 6888/1 u pravcu tačke na međi kat. parc. br. 6888/1 i 6928 sa koordinatama $Y=568682,37$ i $X=4786665,89$ i zapadnom granicom kat. parc. broj 6888/1 stiže do početne tačke opisa granice.

Ukupna površina zaštićenog područja iznosi 2h 23a 72m². Državnoj svojini pripada 2h 16a 59m² (96,81%), dok se u privatnoj svojini nalazi 7a 13m² (3,19%).

REŽIM ZAŠTITE

Imajući u vidu karakter i vrednost prirodnog dobra, a u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Uredbom o režimima zaštite („Službeni glasnik RS”, broj 31/12) za Zaštićeno stanište „Stanište poljskog kukureka” određuje se režim zaštite III (trećeg) stepena.

Zabranjuju se sl. radovi i aktivnosti:

- odlaganje komunalnog, industrijskog i građevinskog otpada, ambalaže, rashodovanih motornih vozila, drugih mašina, aparata i ostalog otpada;
- košenje pre sazrevanja plodova (prva polovina godine);
- korišćenje herbicida za uklanjanje korova pored železničke pruge i to na deonici nadvožnjak u Malošištu – železnički most na Južnoj Moravi;
- rukovanje hemijskim materijama i naftnim derivatima u količinama i na način koji mogu prouzrokovati zagađivanje zemljišta i voda i izazvati trovanje i druge nepovoljne posledice po biljni i životinjski svet;
- izgradnja objekata za stalni ili povremeni boravak.

Ograničavaju se radovi i aktivnosti na:

- održavanje železničke infrastrukture na način da se ne naruši stanište i populacija poljskog kukureka.